

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

SPRÁVNÍ EXEKUCE NA PENĚŽITÁ PLNĚNÍ

Autor práce: Alexandra Nezdarová

Studijní obor: Bezpečnostně právní studia ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Ondřej Šoka

Katedra: právních oborů a bezpečnostních studií

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Ondřejovi Šokovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ÚVOD	5
1 CÍL A METODIKA	6
2 EXEKUCE	7
3 SPRÁVNÍ EXEKUCE	9
3.1 Exekuce na peněžitá plnění.....	11
3.2 Exekuce podle zákona č. 337/1992 Sb.	14
3.3 Způsoby provedení exekuce	20
3.3.1 Srážky ze mzdy	21
3.3.2 Příkázání pohledávky	25
3.3.3 Prodej movitých věcí.....	27
3.3.4 Prodej nemovitostí.....	31
3.4 Exekuční náklady	34
3.5 Odklad exekuce a posečkání platby	36
ZÁVĚR	38
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	39
SEZNAM ZKRATEK	41
ABSTRAKT	42
ABSTRACT	43

ÚVOD

Výkon rozhodnutí (nebo také exekuce) je jedním z nejučinnějších prostředků realizace rozhodnutí orgánu veřejné správy a potažmo i efektivním nástrojem výkonu vůle nositelů veřejné moci. S výkonem rozhodnutí se setkáváme snad ve všech oblastech českého právního řádu (zvláštní postavení mají v trestním právu ustanovení o tzv. výkonu trestu, jenž ovšem nejsou exekucí v pravém slova smyslu), zejména pak v občanském a správním procesním právu. Je také důležitou součástí správy daní a poplatků v rámci berního práva. Výkon rozhodnutí je v naší právní kultuře starý a zažitý institut, což opět jen poukazuje na jeho význam při kladení důrazu na tzv. právní jistotu občanů.

Cílem mé bakalářské práce bude obsáhnout toliko výkon rozhodnutí ve správním procesu, tedy v režimu relativně nového správního řádu, přičemž se z hlediska legislativní konstrukce správní exekuce nevyhnu ani podrobnému rozboru výkonu rozhodnutí v základním procesním právním předpisu práva finančního a také se dotknu exekuce obsažené v občanském soudním řádu.

Správní proces je vlastní nepřebornému a košatému množství právních vztahů mezi orgány státní správy či místní samosprávy a fyzickými či právnickými osobami, které vznikají v různých oblastech veřejné správy, přičemž - až na výjimky - je všem těmto vztahům společný postup dle správního řádu a souvisejících právních předpisů. Ve většině těchto oblastí se může vyskytnout pohledávka správního orgánu na druhém účastníku vzájemného právního vztahu po peněžitém plnění a následně může přijít i na exekuci na peněžité plnění, na které se má bakalářská práce zaměřuje především.

Téma správní exekuce jsem si vybrala zejména z toho důvodu, že jsem zaměstnána ve státní správě a s výkonem rozhodnutí se občas (byť fragmentálně) setkávám.

1 CÍL A METODIKA

Cílem mé bakalářské práce je kompletně prozkoumat a analyzovat problematiku správního výkonu rozhodnutí na peněžité plnění. Tento cíl je výzvou ze dvou důvodů; primo: každý správní orgán má možnost provádět tzv. správní exekuci, a proto se toto téma týká opravdu velkého počtu subjektů, secundo: vzájemný propletenec právních předpisů, který exekuci reguluje, není přehledný a jeho přehledný rozbor je jistě žádoucí.

Problematika správní exekuce je součástí správního řízení, má bezprostřední vazbu na tři důležité procesní právní předpisy a z tohoto důvodu bývá odborníky poměrně často komentována. Je nasnadě, že toto téma je v uspokojivé míře zastoupeno v literatuře, zejména pak v odborných právních časopisech či v komentovaných zněních jednotlivých zákonů. Vedle literatury bude zapotřebí se velice soustředěně pustit do studia všech souvisejících zákonů a vyhlášek, kterých je z pochopitelných důvodů celá řada.

Jak již bylo naznačeno shora, hlavní metodou mého zkoumání bude metoda analytická, v jejímž rámci budu studovat shromážděné prameny, informace vyhodnocovat, třídit a následně uspořádávat v jednolitý celek, jehož účelem bude zpřehlednění celého tématu. Uznám – li to v některých částech své práce za vhodné, užiji i metodu komparativní, a sice v částech, v nichž bude na místě porovnávat některé podobné instituty.

Základní pojmy, které budu používat v této práci jsou uvedeny na samý závěr této práce mezi klíčovými slovy a tvoří je pak odborná procesně-právní terminologie, tedy právní instituty zažité v exekučním řízení.

2 EXEKUCE

Exekucí, na rozdíl od řízení nalézacího, v němž je porušené nebo ohrožené právo závazným výrokem soudu či správního orgánu zjištěno, nazývá se řízení, v němž bude právo takto zjištěné a přitom vykonatelné na návrh provedeno soudní mocí či jiným oprávněným orgánem, řízením exekučním nebo také vykonávacím.

Exekuční řízení slouží k nucenému výkonu nejen rozhodnutí soudních, ale i rozhodnutí jiných státních orgánů (tzv. exekuční tituly), pokud to zákon výslovně připouští. Od exekučního řízení soudního upraveného občanským soudním řádem nutno odlišit exekuční řízení správní a daňové upravené jinými právními předpisy.

Exekuční řízení lze nařídit pouze na návrh oprávněného (a zpravidla bez slyšení povinného), jakož i za podmínky, že rozhodnutí je vykonatelné.

Podle předmětu exekuce rozeznáváme exekuci k vydobytí peněžitých pohledávek a exekuci na nepeněžité nároky. Exekuce k vydobytí peněžitých pohledávek dělíme podle toho, na který předmět majetku povinného je podle volby oprávněného vedena. Tak výkon pro peněžité nároky lze obvykle provést srážkou ze mzdy, příkázáním pohledávky nebo prodejem movitých věcí a nemovitostí povinného.

Výkon rozhodnutí pro nepeněžité nároky se řídí zase povahou uložené povinnosti. Podle toho je lze obvykle provést vyklizením, odebráním věci, rozdělením společné věci a provedením prací a výkonů.

Zcela zvláštní povahu má výkon rozhodnutí o výchově nezletilých dětí, které je svou povahou vlastně řízením ve věci péče o nezletilé.¹

Exekuční řízení je důsledně ovládáno dispoziční zásobou v případě jeho zahájení, k němuž je třeba návrhu vymáhajícího věřitele.

Exekuční titul je rozhodnutí, které musí být pravomocné a vykonatelné a bylo vydáno orgánem, který je zákonem k vydávání takových rozhodnutí zmocněn.

¹ MADAR, Z. a kol. *Slovník českého práva*, Praha, 1999, s. 380-381

Rozhodnutí, jež má být exekučním titulem, musí být konečné a musí obsahovat uložení peněžitého plnění v určité lhůtě.

Exekuční prostředky jsou nástroje, kterými je vymáhající orgán vybaven k tomu, aby dosáhl cíle exekučního řízení. Postihnout lze vždy pouze majetek dlužníka, proto je třeba brát ohledy na institut společného jmění manželů.

Účastníky exekučního řízení jsou vymáhající věřitel a dlužník. Soudní exekuce probíhá před obecným soudem dlužníka, správní exekuce u místně příslušného správního orgánu.

Exekucí nemohou být postiženy věci, jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán; dále věci ve vlastnictví dlužníka, které nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny, k plnění svých pracovních úkolů, ke svému podnikání a také i jiné věci, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly.²

² GROSSOVÁ, M. *Exekuce*. Právo a podnikání, ročník 1995, č. 2, s. 11

3 SPRÁVNÍ EXEKUCE

Výkon rozhodnutí správních orgánů je obecně upraven v zákonu č. 500/2004 Sb., správní řád. Tento kodex správního procesu vymezuje postup správních orgánů při nařizování a provádění exekuce pravomocného a vykonatelného rozhodnutí - individuálního správního aktu ukládajícího plnění.

Z logiky věci totiž vyplývá, že rozhodnutí, které plnění neukládají, nelze jinak vykonat. Jedním ze způsobů, jak mohou být správní rozhodnutí vykonána, je exekuce.

Podle správního řádu se pak postupuje, pokud ten, jemuž byla exekučním titulem uložena povinnost peněžitého nebo nepeněžitého plnění (povinný), v určené lhůtě tuto povinnost dobrovolně nesplní.

Exekučním správním orgánem je správní orgán, který je podle tohoto nebo zvláštního zákona oprávněn k exekuci. Věcnou příslušnost k provádění exekuce upravuje jednak sám správní řád a jednak ji upravují také zvláštní zákony.³

Zákon o celní správě ČR v § 5 odst. 4 písm. m) upravuje pravomoc celního úřadu tak, že zajišťuje mimo jiné i placení peněžitých plnění podle § 2 písm. d), nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak; § 2 písm. d) stanoví, že placením peněžitých plnění se rozumí vybírání a vymáhání peněžitých plnění, která vznikla bez vydání správního aktu ze zákona, nebo která byla uložena jinými správními úřady v řízení podle správního řádu, a která jsou příjmem státního rozpočtu, státních fondů nebo rozpočtů územních samosprávných celků.

V některých případech zvláštní právní úprava stanoví, že výkon rozhodnutí přísluší přímo správnímu orgánu, který předmětné rozhodnutí vydal, a tyto správní orgány tak mají postavení exekučních správních orgánů ve smyslu správního řádu. Tak například § 10 zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů⁴ ustanovuje, že pokuty ukládá, vybírá a vymáhá inspekce. Na řízení o uložení pokuty podle

³ takovým zákonem je zejména zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky.

⁴ zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů

tohoto paragrafu se vztahuje správní řád. Při vybírání a vymáhání uložených pokut se potom postupuje podle zvláštního právního předpisu.

Exekučním titulem, na jehož základě se vydává exekuční výzva nebo exekuční příkaz je podle § 104 správního řádu vykonatelné rozhodnutí uvedené v § 74, nebo vykonatelný smír uvedený v § 141 odst. 8 správního řádu. Podle § 74 je rozhodnutí vykonatelné nabytím právní moci nebo pozdějším dnem, který je v jeho výrokové části uveden. Rozhodnutí je předběžně vykonatelné, pokud odvolání nemá odkladný účinek. Rozhodnutí ukládající povinnost k plnění je vykonatelné, je-li v právní moci a jestliže uplynula lhůta ke splnění povinnosti. Rozhodnutí ukládající povinnost k plnění je předběžně vykonatelné, pokud odvolání nemá odkladný účinek, a byla-li stanovena lhůta ke splnění povinnosti, jejím uplynutím.

Exekuční titul u exekučního správního orgánu uplatňuje správní orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni nebo který schválil smír nebo osoba oprávněná z exekučního titulu přičemž správní orgán uvedený v odstavci 1 písm. a) nebo osoba oprávněná z exekučního titulu mohou o provedení exekuce požádat též soud nebo soudního exekutora. K nařízení výkonu rozhodnutí nedochází automaticky jen na základě předložení stejnopisu písemného vyhotovení správního rozhodnutí exekučnímu správnímu orgánu.

Zcela specifickým výkonem rozhodnutí správního orgánu je zajištění výkonu rozhodnutí o vykázání (podle zákona o policii), to je dobrovolné, případně i nucené splnění povinnosti vykázanou osobu a kontrolu dodržování rozhodnutí o vykázání. Hovoří-li zákon o tom, že toto rozhodnutí je účinné v okamžiku, kdy bylo prokazatelně sděleno osobě, proti které směřuje, případně toto rozhodnutí je účinné v okamžiku, kdy se o něm osoba, proti které směřuje, dozví, znamená to, že osoba je povinna neprodleně opustit místo, případně již nemůže vstoupit na místo, na které se rozhodnutí o vykázání vztahuje. Ústnímu sdělení o vykázání násilné osoby je třeba připisovat účinky takzvané předběžné vykonatelnosti rozhodnutí o vykázání, kdy

vynutitelnost rozhodnutí je podle § 72 odst. 2 správního řádu předběžně vykonatelná, pokud odvolání nemá odkladný účinek.⁵

3.1 Exekuce na peněžitá plnění

Exekučním správním orgánem, který na žádost správního orgánu uvedeného v § 105 odst. 1 písm. a) správního řádu nebo osoby oprávněně z exekučního titulu provádí exekuci na peněžitá plnění, je obecný správce daně místně příslušný podle zvláštního zákona⁶, nestanoví-li zákon, že exekučním správním orgánem je správní orgán uvedený v § 105 odst. 1 písm. a), jak je tomu například v ustanovení § 80 odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění, podle kterého správní výkon rozhodnutí v dávkových i v jiných věcech nemocenského pojištění provádí ten orgán sociálního zabezpečení, který rozhodnutí vydal v prvním stupni řízení.

Pro exekuci správních rozhodnutí tedy není možné použít správní řád ani subsidiárně vzhledem ke kogentnosti příslušných ustanovení zákona o správě daní a poplatků, konkrétně vzhledem k jeho ustanovení § 99, podle kterého se při správě daní zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, nepoužije s výjimkou postupu podle § 175 při vyřizování stížnosti.

Ohledně použití základních zásad činnosti správních orgánů je nutné říci, že § 177 odst. 1 správního řádu stanoví, že základní zásady činnosti správních orgánů uvedené v § 2 až 8 zákona se použijí při výkonu veřejné správy i v případech, kdy zvláštní zákon stanoví, že se správní řád nepoužije, ale sám úpravu odpovídající těmto zásadám neobsahuje.⁷ Protože zákon o správě daní a poplatků v § 2 upravuje základní zásady daňového řízení, bude při aplikaci základních zásad o ohledem na výše uvedené nutné sledovat jejich vyjádření jak ve správním řádu, tak v zákoně

⁵ GABRIŠOVÁ, V. *Rozhodování policie o vykázání ze společného obydlí a správní řád*, Správní právo, ročník 2006, č. 8, s. 496

⁶ zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků

⁷ ONDRUŠ, R. *Správní řád, Nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, Praha, 2005, s. 401

o správě daní a poplatků a v případě střetu těchto úprav přednostně použít zásady daňového řízení.⁸

Ustanovení § 106 odst. 1 správního řádu stanoví věcnou příslušnost podle § 10 (*správní orgány jsou věcně příslušné jednat a rozhodovat ve věcech, které jim byly svěřeny zákonem nebo na základě zákona*) k provádění exekuce. Nečiní tak přímo, nýbrž odkazem na obecnou právní úpravu příslušnosti ke správě daní. Pojem (obecný) správce daně je především pojmem zákona o správě daní a poplatků, kde jsou jím jako legislativní zkratkou označeny územní finanční orgány a další správní i jiné státní orgány České republiky, jakož i orgány obcí v České republice, věcně příslušné podle zvláštních zákonů ke správě daní (§ 1 odst. 3 tohoto zákona), přičemž správou daně se rozumí právo činit opatření potřebná ke správnému a úplnému zjištění, stanovení a splnění daňových povinností, zejména právo vyhledávat daňové subjekty, daně vyměřit, vybrat, vyúčtovat, vymáhat nebo kontrolovat podle zákona jejich splnění ve stanovené výši a době.

Ustanovení § 106 odst. 2 správního řádu je zvláštním ustanovením k odst. 1 a upravuje věcnou příslušnost k vymáhání peněžitých plnění uložených v rozhodnutích vydaných orgány územních samosprávních celků jako správními orgány. Podle tohoto ustanovení je v případě takových rozhodnutí exekučním správním orgánem obecní úřad nebo krajský úřad, a to buď tehdy, je-li současně správním orgánem podle § 105 odst. 1 písm. a) nebo tehdy, pokud je takovým správním orgánem jiný orgán územního samosprávného celku (např. komise pro projednávání přestupků).

Není možné, aby výkon rozhodnutí vydaného orgánem obce prováděl krajský úřad nebo aby obecní úřad prováděl výkon rozhodnutí vydaného orgánem kraje, a není možné ani to, aby výkon rozhodnutí vydaného orgánem jedné obce prováděl obecní úřad jiné obce, neboť zákon takovou delegaci působnosti nepředpokládá. Výjimkou by byla situace, kdy bude mezi obcemi uzavřena veřejnoprávní smlouva o výkonu přenesené působnosti ve smyslu § 63, resp. § 66a zákona o obcích⁹, na

⁸ VEBEROVÁ, H., PECHOVÁ, E. *Nový správní řád*, Praha, 2005. Kapitola Několik poznámek k novému správnímu řádu, s. 240

⁹ zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

základě, které by orgány jedné obce, resp. obecní úřad obce s rozšířenou působností v případě smlouvy podle § 66a, vykonával státní správu pro jinou obec; v takovém případě bude provádět i výkon rozhodnutí. Teoreticky je možné si představit i to, že by taková veřejnoprávní smlouva byla uzavřena jen tehdy, pokud jde o přenos působnosti spočívající ve výkonu (určitých) správních rozhodnutí vydaných orgány jiné obce.

Ani zákon o obcích, ani zákon o krajích výslovně nestanoví, zda výkon jimi vydaných rozhodnutí, včetně vymáhání pokut, spadá do samostatné či přenesené působnosti, resp. zda vůbec jde o samostatnou kompetenci jako takovou, nebo zda je výkon rozhodnutí působností pouze akcesorickou, tj. působností, která je součástí působnosti vydávat taková rozhodnutí, která mají být následně vynuována prostřednictvím správní exekuce.

Výjimku z obecné příslušnosti obecního úřadu k výkonu rozhodnutí vydaných jím samým nebo jiným orgánem obce stanoví správní řád ve větě druhé ustanovení § 106 odst. 2, podle níž na žádost obecního úřadu provede exekuci obecný správce daně místně příslušný podle zvláštního zákona. Ustanovení o náhradní působnosti obecných správců daně vychází vstřícně zejména těm obecním úřadům, které nedisponují takovým aparátem a takovými prostředky, které by umožňovaly efektivní výkon správních rozhodnutí. Místní příslušnost správního orgánu, jakožto obecního správce daně, se řídí příslušným zákonem¹⁰.

Výkon rozhodnutí o přestupku je upraven rovněž ve správním řádu, zákon o přestupcích speciální ustanovení neobsahuje. Jedinou výjimkou je ustanovení § 83 odst. 1 zákona o přestupcích v souvislosti s přezkoumáváním rozhodnutí o přestupku soudem. Podle tohoto ustanovení platí, že požádá-li účastník řízení, který podal návrh na přezkoumání rozhodnutí o přestupku soudem, o odložení výkonu rozhodnutí, správní orgán jeho žádosti vyhová. Ustanovení § 83 odst. 1 je tak dalším zákonným obligatorním důvodem pro odložení výkonu rozhodnutí vedle důvodu stanoveného

¹⁰ VEDRAL, J. *Správní řád, komentář*, Praha, 2006, s. 634-636

přímo ve správním řádu. Podle správního řádu vydává správní orgán o odložení exekuce usnesení, proti kterému se nelze odvolat¹¹.

3.2 Exekuce podle zákona č. 337/1992 Sb.

Naprosto zásadní pro exekuci peněžitých plnění je ustanovení § 106 odst. 3 správního řádu, podle kterého se uplatní pro exekuci, vybírání a evidenci peněžitých plnění postup pro správu daní. Pro exekuční řízení na peněžitá plnění se správní řád nepoužije (viz též výše), a to ani subsidiárně, neboť zákon pro tento druh řízení kogentně vztahuje procesní režim daný pro zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále také jen „zákon“).¹²

Exekučním správním orgánem, který na žádost správního orgánu, jenž v prvním stupni vydal rozhodnutí (nebo schválil smír) nebo osoby oprávněné z exekučního titulu provádí exekuci na peněžité plnění, je obecný správce daně místně příslušný podle zvláštního zákona. Zákon však může stanovit, že exekučním orgánem je sám správní orgán, který v prvním stupni vydal rozhodnutí nebo schválil smír. Obecným správcem daně se ve smyslu § 1 odst. 1, resp. § 6 odst. 1 zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, rozumí finanční úřad¹³.

Samotný proces vymáhání rozhodnutí na peněžitá plnění je upraven v § 73 zákona o správě daní a poplatků, následující § 73a se pak zabývá náhradou nákladů vzniklých při exekuci.

Nezaplatí-li daňový dlužník splatný daňový nedoplatek včetně nedoplatku na pokutách uložených podle zákona v zákonné lhůtě, vyzve ho (v souladu s ustanovením § 73 odst. 1 zákona) správce daně, aby daňový nedoplatek zaplatil v náhradní lhůtě, nejméně osmidenní, a upozorní ho, že po uplynutí této náhradní lhůty přikročí bez dalšího k vymáhání daňového nedoplatku.

¹¹ VEDRAL, J. *Přestupkové řízení a nový správní řád*, Správní právo, ročník 2006, č. 3, s. 178

¹² ONDRUŠ, R. *Správní řád, Nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, Praha, 2005, s. 323

¹³ VEDRAL, J. *Nový správní řád a územní samospráva*, Správní právo, ročník 2005, č. 1, s. 15

Ačkoli se zde hovoří výslovně jen o daňovém nedoplatku a uložených pokutách, nutno upozornit na to, že stejně se s ohledem na ustanovení § 1 odst. 4 zákona postupuje i ohledně jiných pokut, penále a vymáhání dalších plateb sankční povahy, jejíž vybírání a vymáhání bylo svěřeno správcům daně.

V praxi to znamená, že příslušný úřad zašle výzvu subjektu nejen vymáhá-li po něm dlužnou částku, ale třeba také tehdy, vymáhá-li pokutu. Na ustanovení části šesté zákona tedy nutno nahlížet i z hlediska již zmíněného § 1 odst. 4. Toto ustanovení však odkazuje na šestou část pouze pokud jde o postup správce daně, tj. jde o pravidla jeho postupu. Pravidla postupu jsou jen jiné označení pro proces a ustanovení šesté části se tedy použije pouze v případě, pokud jde o procesní postup správce daně (v našem případě tedy také procesní postup správního orgánu).

Výzvou k zaplacení nedoplatku v náhradní lhůtě se již neukládá žádná nová platební povinnost, k jejíž úhradě je daňový subjekt vyzýván. Jde pouze o stanovení náhradní lhůty ke splnění, tj. jinak řečeno k zaplacení již dříve uložené povinnosti. Smysl této náhradní lhůty je v tom, že do jejího uplynutí správce daně ne zahájí daňovou exekuci ani nepožádá o výkon rozhodnutí soudu¹⁴ nebo rovněž třeba i soudního exekutora¹⁵, daňový subjekt tedy může daňový nedoplatek stále ještě uhradit dobrovolně.

Pokud však jde o vymáhání pokut, penále, odvodů a jiných částek sankční povahy, které ukládají správní orgány a jsou kompetentní je vymáhat, mohou přistoupit k exekuci buď sami nebo požádat o výkon rozhodnutí soudního exekutora. Nemohou však v těchto věcech podat návrh na zahájení soudního výkonu rozhodnutí.

Výzva k zaplacení daňového nedoplatku v náhradní lhůtě je rozhodnutím správního orgánu a zákon proti ní připouští odvolání, pro něž je v tomto případě stanovena lhůta kratší než obvyklá, konkrétně patnáctidenní, počítaná ode dne doručení výzvy. Nutno upozornit, že Ústavní soud ČR se neztotožnil s názorem

¹⁴ v režimu § 251 a následujících zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

¹⁵ podle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů

obecných soudů, že výzva je procesním úkonem, resp. procesním rozhodnutím¹⁶. Připustil proto její přezkoumatelnost soudem.

Zákon výslovně odnímá odvolání odkladný účinek, což je ostatně v zákoně pravidlem. Znamená to tedy, že správní orgán může přikročit k vymáhání částky bez ohledu na právní moc výzvy (výzva coby rozhodnutí správního orgánu samozřejmě právní moci nabývá, jde však o rozhodnutí předběžně vykonatelné). Bez ohledu na nabytí právní moci, tedy i před ním, může správce daně zahájit jak daňovou exekuci, tak požádat o výkon rozhodnutí soud nebo soudního exekutora. Před tím ovšem musí marně uplynout stanovená nejméně osmidenní náhradní lhůta k zaplacení.¹⁷

V případném odvolání proti výzvě podle § 73 odst. 1 zákona již subjekt jako odvolatel nemůže zpochybňovat rozhodnutí o vyměření dlužné částky, neboť odvolání proti výzvě samozřejmě není dalším mimořádným opravným prostředkem. Pokud by totiž povinný mohl v odvolání proti výzvě namítat skutečnosti rozhodné pro vyměření dlužné částky, muselo by toto odvolání skutečně být svého druhu mimořádným opravným prostředkem – a tak tomu samozřejmě není. V odvolání proti výzvě učiněné správním orgánem tedy může povinný subjekt namítat jen to, že na vyměřené částce existuje jiný (zejména nižší) nedoplatek, než jaký hodlá správní orgán po něm vymáhat, případně že taková dlužná částka vůbec neexistuje – zejména proto, že částku již uhradil.

Protože však v případném odvolání proti výzvě již subjekt jako odvolatel nemůže zpochybňovat rozhodnutí o vyměření dlužné částky, musí výzvě rozhodnutí vždy předcházet.

Lhůta stanovená ve výzvě podle § 73 odst. 1 zákona ovšem nemá (krom obdobné terminologie) mnoho společného se lhůtou podle § 63 odst. 4 zákona, ačkoliv ta je rovněž lhůtou náhradní.

¹⁶ nález sp. zn. I. ÚS 313/1999

¹⁷ CINKAJZL, V. *Vymáhání daňových nedoplatků*. DHK, ročník 1999, č. 4, s. 15-16

Stanovení náhradní lhůty již nemá žádný vliv na počítání penále ze splatné dlužné částky, a to ode dne následujícího po této splatnosti.

Ve výjimečných případech, slovy zákona tehdy, pokud hrozí nebezpečí, že účel vymáhání bude zmařen, lze vymáhání dluhu zahájit i bez vydání předchozí výzvy k zaplacení v náhradní lhůtě.

Takto správní orgán bude postupovat zejména v případech, kdy existuje důvodná obava, že dlužník zcizí nebo zatíží majetek, ze kterého v exekuci lze dlužnou částku nuceně uhradit. V takové situaci, kdy je zde nebezpečí, na které § 73 odst. 2 zákona pamatuje, nestanoví už správní orgán náhradní lhůtu, ale rovnou vydá exekuční příkaz, proti kterému § 73 odst. 8 zákona připouští jako opravný prostředek odvolání stejně jako v případě výzvy podle § 73 odst. 1. To je rozdíl oproti situaci, kdy daňový nedoplatek nebyl uhrazen ani v náhradní lhůtě, kterou určil svým rozhodnutím (výzvou) správní orgán. V posledně uvedeném případě totiž povinný subjekt, jemuž byla doručena výzva, již exekuční příkaz napadat odvoláním nemůže. Podle § 73 odst. 8 může sice podat proti exekučnímu příkazu námitky, avšak ty nemají devolutivní účinek a rozhoduje o nich ten správní orgán, který exekuci nařídil.

To jinak řečeno znamená, že správce daně vydává exekuční příkaz, pokud hrozí nebezpečí, že účel vymáhání bude zmařen, nebo pokud marně uplynula lhůta stanovená správním orgánem k zaplacení daňového nedoplatku. V prvním případě lze podat proti exekučnímu příkazu odvolání, ve druhém toliko námitky, o nichž již rozhoduje ten správní orgán, který exekuční příkaz vydal.

Neuvědomění ručitele o tom, že byl k zaplacení dluhu vyzván přímo dlužník, nezakládá porušení ručitelových práv, neboť povinnost takto informovat ručitele ze zákona nevyplývá. I když by požadovaná informace mohla v praxi vést k odstranění nejasností ve vztahu dlužníka, správního orgánu a ručitele, z § 73 zákona pouze plyne, že správní orgán je povinen nejprve vyzvat k plnění dlužníka, který nesplnil svou povinnost¹⁸.

¹⁸ KINDL, M. *Zákon o správě daní a poplatků, komentář*, Praha, 2002, s. 448-449

Správní orgán vymáhá dluhy buď exekucí (jež se podle § 73 odst. 6 zákona provádí právě vydáním exekučního příkazu), nebo o provedení exekuce požádá soud či soudního exekutora.

Jenže podle § 1 odst. 4 zákona v případě, kdy je zvláštním zákonem svěřeno správci daně vybírání odvodů a poplatků sankční povahy, případně pokut a penále, jež nejsou daní ukládaných jinými než správními orgány, postupuje se při placení, hlavně však vymáhání podle části šesté zákona. Je tedy nepochybné, že správce daně, pokud mu bylo svěřeno např. vybírání pokut uložených jiným správním orgánem, resp. orgánem veřejné správy, doručuje výzvu k zaplacení podle prvního odstavce a stanoví v ní náhradní nejméně osmidenní lhůtu, atd.

Otázkou však je, zda správce daně, jemuž zvláštní zákon svěřil vybírání a tedy i vymáhání plateb uvedených v § 1 odst. 4 zákona, může požádat o provedení exekuce soud nebo i soudního exekutora. Ačkoli se objevuje názor, že tím je popírán smysl § 1 odst. 4, má se všeobecně za to, že odpověď na zmiňovanou otázku musí být kladná. Právě podle citovaného ustanovení se totiž postupuje podle ustanovení části šesté s výjimkou uvedených ustanovení, mezi nimiž § 73 citován není, což znamená, že jestliže je vybírání (a tedy vymáhání) plateb uvedených v § 1 odst. 4 svěřeno správcům daně, postupují tito mimo jiné i podle § 73, a to včetně jeho třetího odstavce. Beze sporu se může správce daně obrátit na soudního exekutora ve smyslu exekučního řádu.

Jinou otázkou však je, zda správce daně v takovém případě může být účastníkem soudního řízení, jinak řečeno, zda může podat návrh na výkon rozhodnutí podle § 251 občanského soudního řádu (dále také jen „OSŘ“). Správce daně má procesní způsobilost podle § 1 odst. 2 ve věcech správy daní; v těchto věcech může být účastníkem občanského řízení. Sankční odvody, poplatky, pokuty a penále zmiňované ustanovením § 1 odst. 4 naopak daní nejsou, ostatně u pokut a penále zákon výslovně vyžaduje, aby šlo o pokuty a penále neuvedené v prvním odstavci, který legislativní zkratkou daň zavádí.

Přitom podle § 19 OSŘ má způsobilost být účastníkem řízení ten, kdo má způsobilost mít práva a povinnosti, jinak jen ten, komu ji zákon přiznává. Správce daně není právnickou osobou a tedy způsobilost mít práva a povinnosti nemá. Ustanovení § 1 odst. 2 mu procesní způsobilost, tj. způsobilost být účastníkem řízení nepřiznává. Mimo správu daní tedy správcům daně zákon způsobilost být účastníkem řízení nepřiznává.

To tedy znamená, že ve věcech, jichž se týká ustanovení § 1 odst. 4 zákona, se poněkud paradoxně sice správce daně může obrátit na soudního exekutora, avšak nemůže podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Pokud jde o vymáhání pokut, penále atd. podle § 1 odst. 4 zákona, může je správce daně vymáhat jen ve lhůtě stanovené správním řádem (správní rozhodnutí nelze vykonat po uplynutí tří let), případně jiným zvláštním hmotněprávním zákonem, upravujícím postih za správní delikty (např. za přestupky)¹⁹.

To platí, ačkoli podle § 70 odst. 1, jež se nalézá v části šesté zákona, se právo vybrat a vymáhat daňový nedoplatek (pro naše účely správní exekuce tedy dlužná částka) promlčuje až po šesti letech po roce, ve kterém se tento nedoplatek stal splatným, přičemž jde opravdu o regulérní promlčení (dlužník se ho může, ale také nemusí dovolat). Ustanovení § 1 odst. 4 zákona totiž stanoví, jak se postupuje při placení a vymáhání odvodů, poplatků, pokud atd., jež nejsou daněmi, stanoví tedy určitý postup, tj. procesní pravidla, podle kterých finanční orgán může postupovat. Ačkoli ustanovení § 70 odst. 1 zákona je zařazeno v předpisu upravujícím takový postup, tedy z tohoto hlediska v procesním předpisu, nejde v něm o úpravu žádného postupu (procesu), ale o typické hmotněprávní ustanovení (promlčení je institutem hmotného, nikoli procesního práva).

Ve skutečnosti tedy ustanovení § 70 odst. 1 je hmotněprávním ustanovením, jež neupravuje žádný postup (proces), a proto se týká pouze daní ve smyslu § 1 odst. 1 zákona. Rovněž judikatura stojí již desítky let na neměnném stanovisku, že ani soud

¹⁹ KINDL, M. *Exekuce daňová nebo správní*. Právní rádce, ročník 1996, č. 1, s. 18-20

nemůže vykonat správní rozhodnutí vydané podle správního řádu po uplynutí stanovené lhůty. Stojí tedy jinak řečeno na stanovisku, že z hlediska doby vykonatelnosti správního rozhodnutí je irelevantní, který orgán veřejné moci exekuci provádí, všechny se totiž musí řídit touž na situaci dopadající normou.

Exekučním titulem pro daňovou nebo soudní exekuci či exekuci podle exekučního řádu je podle § 73 odst. 4 zákona vykonatelný výkaz nedoplatků, vykonatelné rozhodnutí, jímž se ukládá peněžité plnění či splatná částka zálohy na daň; pro účely správní exekuce na peněžité plnění však bude připadat v úvahu vykonatelné rozhodnutí (případně smír).

3.3 Způsoby provedení exekuce

Daňovou exekuci lze provést jen čtyřmi zákonem stanovenými způsoby. Jimi je příkazání pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank nebo jiné pohledávky, srážky ze mzdy či jiné odměny za závislou činnost nebo náhrady za pracovní příjem, důchody, sociální a nemocenské dávky, stipendia apod. a prodej movitých nebo nemovitých věcí. To plyne z ustanovení § 73 odst. 6 zákona, podle kterého se exekuce provádí vydáním exekučního příkazu na některý ze způsobů výkonu rozhodnutí zmíněných výše. Přitom podle ustanovení § 258 odst. 1 OSŘ výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky lze provést srážkami ze mzdy, příkazáním pohledávky, prodejem movitých věcí a nemovitostí, prodejem podniku a zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitostem. To znamená, že v případě správy daní a poplatků sice zákonodárce zareagoval na úpravu přijatou exekučním řádem a vtělil do zákona o správě daní a poplatků právo správce daně obracet se s žádostí o provedení exekuce na soudního exekutora, avšak nezareagoval na změny právní úpravy občanského soudního řádu (nebo si přál, aby nadále a nově už správce daně neměl v oblasti exekucí tolik práv jako soud)²⁰.

Orgán provádějící exekuci nemůže k výkonu rozhodnutí použít jiných prostředků než těch, které stanoví část šestá zákona. Rovněž výběr, který ze

²⁰ SMOLARČUKOVÁ, K. K článku „Exekuce daňová či správní?“, Právní rádce, ročník 1996, č. 6, s. 286-287

stanovených exekučních prostředků se v konkrétním případě použije, není ponechán zcela na vůli orgánu, který provádí výkon rozhodnutí. Má být použito prostředku, který účastníka řízení co nejméně postihuje a vede k cíli. Vykonávající orgán nemůže použít vůči povinnému tvrdšího prostředku, než jaký odpovídá výši exekované částky. Vykonávající orgán nemůže použít vůči povinnému tvrdšího prostředku, je-li zřejmé, že ke splnění povinnosti povede i prostředek mírnější. Správní orgán proto odmítne pro výkon peněžitých plnění provedení mobiliární exekuce (prodej movitých věcí), když účel splní příkaz k provedení srážek ze mzdy nebo příkázání pohledávky.

Správce daně provádějící daňovou exekuci především nemůže vydat exekuční příkaz na prodej podniku. Podnik je podle ustanovení § 5 odst. 2 obchodního zákoníku²¹ věcí hromadnou (podle nauky jí ostatně byl vždy), avšak nelze s ním nakládat jako s věcí movitou ani jako s věcí nemovitou, ale právě jen jako s věcí sui generis, hromadnou. Správce daně tedy nemůže vést daňovou exekuci prodejem podniku. Může samozřejmě jako oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí prodejem podniku, pro občanské soudní řízení přiznává zákon správci daně procesní subjektivitou, ovšem pouze tehdy, pokud jde o správu daní a poplatků (srov. § 1 odst. 2 zákona).

Propletenec zákonů upravujících správní exekuci, kdy správní řád odkazuje na zákon o správě daní a poplatků, se ještě více komplikuje ustanovením § 73 odst. 7 zákona, podle kterého se pro výkon daňové exekuce použije přiměřeně občanského soudního řádu; je tedy třeba sledovat (kromě dalších právních předpisů) tři obsáhlé procesní právní předpisy.

3.3.1 Srážky ze mzdy

Příkaz k provedení srážek ze mzdy vydává dle ustanovení § 73 odst. 6 písm. b) zákona správní orgán tomu, kdo vyplácí dlužníkovi mzdu. Mzdou se rozumí nejen základní mzda, ale i všechny mzdové složky, jak je stanoví mzdové předpisy. Pro tyto

²¹ zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník

účely se rozumí mzdou i náhrady mzdy ve smyslu ustanovení § 145 odst. 2 zákoníku práce²².

Srážky se provádějí z čisté mzdy. Vypočte se tak, že se od mzdy odečtou sražené částky. Jsou jimi záloha na daň z příjmu, sražená z příjmu ze závislé činnosti a funkčních požitků, pojistné na všeobecné zdravotní pojištění, pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Odměny za vedlejší činnost, kterou pracovník vykonává u toho, u něhož je v pracovním poměru, se započítávají do čisté mzdy. Rovněž se započítávají všechny složky, jak je zná ustanovení § 145 odst. 1 zákoníku práce. Nezapočítávají se náhrady nákladů spojených s pracovním výkonem, a to především při pracovních cestách, dále naturálie a přídavky na děti.

Srážky lze dle ustanovení § 299 občanského soudního řádu provádět z příjmů, které povinnému nahrazují odměnu za práci, zejména z důchodu, nemocenského, peněžité pomoci v mateřství, stipendia, náhrady ucházejícího výdělků, náhrady poskytované za výkon společenských funkcí a z hmotného zabezpečení uchazeče o zaměstnání (jde-li o srážky z důchodu občana, který ze svého důchodu hradí náklady na pobyt v ústavu sociální péče, nepodléhá výkonu rozhodnutí částka potřebná na úhradu pobytu a částka rovnající se výši kapesného v těchto ústavech, zbývající část důchodu pak podléhá výkonu rozhodnutí celá). Do čistého příjmu se nezapočítává výchovné vyplacené k důchodu ani zvýšení důchodu pro bezmocnost.

Při srážkách ze mzdy musí zůstat povinnému zachována základní částka stanovená příslušným nařízením vlády²³.

Toto nařízení váže výši nezabavitelných částek na výši životního minima. V ustanovení § 1 až § 3 nařízení stanoví, že základní částka, která nesmí být podle § 278 občanského soudního řádu sražena povinnému z měsíční mzdy, činí 62 % částky životního minima jednotlivce na osobu povinného a po 25 % částky životního minima jednotlivce na každou osobu, které je povinen poskytovat výživné. Na manžela

²² zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

²³ nařízení vlády č. 63/1998 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení, (nařízením o nezabavitelných částkách)

povinného se započítává 25 % částky životního minima jednotlivce, i když má samostatný příjem. Na dítě, jež manželé společně vyživují, se započítává 25 % částky životního minima jednotlivce každému manželovi zvlášť, jsou-li srážky prováděny ze mzdy obou manželů. 25 % částky životního minima jednotlivce se nezapočítává na žádného z těch, v jejichž prospěch byl nařízen výkon rozhodnutí pro pohledávky výživného, jestliže výkon rozhodnutí dosud trvá. Částka, nad kterou se zbytek čisté mzdy vypočtené podle § 279 odst. 1 věty první občanského soudního řádu srazí bez omezení, činí 150 % částky životního minima jednotlivce. Za částku životního minima jednotlivce se pro účely tohoto nařízení považuje součet částky potřebné k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb občana a částky potřebné k zajištění nezbytných nákladů na domácnost stanovených zvláštním předpisem. Tím je ustanovení § 3 odst. 2 písm. e) a § 7 zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu. Je tedy třeba při srážkách ze mzdy počítat procento ze životního minima na jednotlivce. Exekuce bude mnohdy neúspěšná, protože nezabavitelné částky převyšují čistou mzdu. Při více dlužích se mimo přednostních pohledávek stanoví pořadí podle toho, kdy zaměstnavatel obdržel exekuční příkazy a usnesení soudu. Nastává proto situace, kdy pro velké dluhy je uspokojení pohledávky odsunuto do vzdálené budoucnosti.

Je nepřípustné provádět srážky ze mzdy ve větším rozsahu, než dovolují ustanovení občanského soudního řádu, i když s tím povinný souhlasí. Výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy manžela pro peněžité plnění druhého manžela nelze vést z toho důvodu, že mzda se stává předmětem společného jmění manželů, až když je vyplacena.

V exekučním příkaze nařídí správní orgán plátcí mzdy, aby ode dne doručení příkazu prováděl na úhradu vykázané pohledávky srážky ze mzdy dlužníka až do výše uplatněné pohledávky. Určí se mu, aby částky poukazoval buď na bankovní konto vymáhajícího orgánu (uvede se přesné bankovní spojení, číslo účtu a variabilní symbol) nebo poštovními poukázkami, které se k exekučnímu příkazu připojí.

V den, kdy je plátcí mzdy doručen příkaz k výkonu rozhodnutí, ztrácí dlužník právo na vyplacení té části mzdy, která odpovídá stanovené výši částek.

Plátce mzdy ukončí srážky mzdy, jakmile je pohledávka uspokojena. Nižší srážky ze mzdy než stanoví OSŘ lze realizovat jen na základě dohody.

Změnil-li dlužník zaměstnavatele po nařízení výkonu rozhodnutí, vztahuje se exekuční příkaz k provádění srážek ze mzdy i na mzdu dlužníka u nového plátce.

Každý, kdo přijímá občana do zaměstnání, je povinen vyžádat si od něho potvrzení z místa, kde naposledy pracoval, o tom, zda byl vůči němu nařízen výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy, kterým orgánem a v čí prospěch. Zjistí-li zaměstnavatel, že vůči jeho novému pracovníku byla nařízena exekuce srážkami ze mzdy, oznámí to bez odkladu správnímu orgánu, který výkon nařídil.

Správní orgán pak vyrozumí toho, u koho povinný nastoupil nově do práce, že jeho nový pracovník má nařízenou exekuci srážkami ze mzdy, seznámí ho s dosavadním průběhem výkonu rozhodnutí, uvede jak vysoká je pohledávka, pro kterou mají být srážky dále realizovány. Vyzve ho, aby pokračoval ve srážkách ze mzdy.

Rovněž dlužník, který přestal pracovat u dosavadního plátce mzdy, má povinnost oznámit to do jednoho týdne správnímu orgánu, který nařídil exekuci srážkami ze mzdy. Zároveň ve stejné lhůtě musí oznámit, že nastoupil u jiného zaměstnavatele. Dosavadní plátce mzdy musí oznámit správnímu orgánu do jednoho týdne, že u něho přestal dlužník pracovat. S oznámením zašle i vyúčtování srážek, které provedl ze mzdy dlužníka a vyplatil správnímu orgánu. Pobírá-li povinný mzdy od několika plátců, vztahuje se exekuční příkaz na všechny jeho mzdy.

Pokud plátce mzdy neprovede ze mzdy dlužníka srážky řádně a včas nebo je provede v menším než stanoveném rozsahu nebo nevyplatí srážky oprávněnému po tom, kdy mu bylo doručeno vyrozumění, že nařízení výkonu rozhodnutí nabylo právní moci, může oprávněný uplatnit proti plátcovi mzdy právo na vyplacení částek, které měly být ze mzdy dlužníka sráženy²⁴.

²⁴ ČERNÝ, J. a kol. *Přestupkové řízení, příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*, Praha, 2006, s. 212-213

3.3.2 Příkázání pohledávky

Výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u příslušného peněžního ústavu se provede jejím odepsáním z účtu dlužníka. Tento způsob se stává stále aktuálnější především u fyzických osob, které se zabývají podnikatelskou činností.

Správní orgán vydá exekuční příkaz, kterým nařídí peněžnímu ústavu, který je poddlužníkem, aby odepsal z účtu dlužníka vymáhanou pohledávku s příslušenstvím a připsal ji nebo převedl na účet oprávněného, tj. vymáhajícího správního orgánu. Příslušenstvím se rozumí pro toto vymáhání exekuční náklady a úroky.

Způsob provádění platebního styku s bankami je upraven zvláštní vyhláškou²⁵. Banka provede exekuční opatření podle § 76 odst. 6 písm. a) zákona o správě daní a poplatků. K úspěšnému uplatnění tohoto exekučního prostředku je však nutno znát potřebné údaje o účtu u peněžního ústavu a o identifikaci tohoto účtu. Nemá-li správní orgán informace o bankovním spojení povinného a identifikačním kódů banky, u níž je veden účet, nelze úspěšně realizovat peněžité plnění příkázáním pohledávky z účtu peněžního ústavu. Podle ustanovení § 38 zákona o bankách²⁶ se na všechny tyto údaje vztahuje bankovní tajemství. Zprávu o účtu povinného bez jeho souhlasu podá banka jen na písemné vyžádání soudu pro účely občanského soudního řízení, orgánům činným v trestním řízení při trestním stíhání a finančním orgánům ve věci daňového řízení.

Tuto povinnost zakotvuje ustanovení § 34 odst. 11 zákona o správě daní a poplatků. Podle něho jsou banky povinny sdělovat na písemné vyžádání správce daně čísla bankovních účtů, jejich vlastníky, stavy účtů a jejich pohyb a údaje o úvěrech a vkladech.

Jednotlivá ustanovení zákona o správě daní a poplatků jednoznačně určují, že pro daňová řízení a vymáhání poplatků sankční povahy a pokut platí stejný postup

²⁵ vyhláška č. 62/2004 Sb., kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování

²⁶ zákon č. 21/1992 Sb., o bankách

a stejná pravidla. Pokud jiný správní orgán postupuje podle zákona o správě daní a poplatků při vybírání odvodů a poplatků sankční povahy, má právo na zprávu o účtu povinného od peněžního ústavu stejně jako finanční orgán.

Zákon o bankách stanoví, že banka má povinnost sdělovat bez souhlasu klienta i v dalších případech jeho bankovní spojení, tj. číslo a identifikační kód banky a identifikační údaje o klientovi, který má u ní zřízen účet. Ve vztahu k exekuci je zde výslovně stanovena povinnost banky sdělit potřebné údaje osobě oprávněné za účelem výkonu rozhodnutí, a to bez souhlasu jejího klienta.

Jinou možnost na získání údajů o účtu dlužníka dává ustanovení § 24 odst. 3 písm. a) zákona o správě daní a poplatků. V tomto případě se obrátí správní orgán na finanční úřad, který jako správce daně má možnost poskytnout informace získané v daňovém řízení pracovníku jiného správce daně (rozuměj správce poplatkového a sankčního řízení), pokud tento orgán projednává výkon exekuce. Na podkladě těchto získaných údajů lze pak vystavit exekuční příkaz na přikázání pohledávky u peněžního ústavu.

Pokud exekuční orgán nemá potřebné údaje o bankovním spojení povinného, může vymáhat peněžité plnění soudní exekucí. Ustanovení o přikázání pohledávky z účtu nelze použít, jestliže jde o vklady na vkladních knížkách.

Při exekuci na účet neplatí žádná ustanovení o nezabavitelných částkách, jak je tomu při výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy. V případě, že je poukázána mzda od zaměstnavatele na spořicí účet zaměstnance, nevztahují se na tuto částku ustanovení o exekuci na mzdu, ale pouze ustanovení o exekuci na účet. Nezabavitelná mzda se stává rázem zabavitelnou. Při přikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu není rozhodné, zda účet slouží fyzické osobě pro osobní potřeby nebo podnikání.

Přikázání pohledávky provede správní orgán tak, že přikáže poddlužníku dlužníka, aby pohledávku až do výše dlužné částky zaplatil správnímu orgánu. Tento zákaz výplaty dlužníkovi se vztahuje i na pohledávku, která se stane splatnou teprve

v budoucnu, jakož i v případě, že budou vznikat dlužníkovi dílčí pohledávky z téhož právního důvodu i v budoucnu.

V příkázání pohledávky zakáže správní orgán dlužníkovi, aby se svou pohledávkou jakkoli nakládal. Poddlužníkovi zakáže správní orgán, aby potom, kdy mu byl doručen příkaz výkonu rozhodnutí, vyplatil dlužníkovi jeho pohledávku. Dlužník ztrácí právo na vyplacení pohledávky dnem, kdy mu bylo doručeno exekuční rozhodnutí.

Výkonu rozhodnutí nepodléhají peněžité dávky sociální péče a dávky státní sociální podpory. Exekuční rozhodnutí nemůže být rovněž uplatněno na pohledávky náhrady, kterou podle pojistné smlouvy vyplácí pojišťovna a přitom má být náhrady použito k novému budování nebo opravě budovy. Pohledávky podnikajících fyzických osob podléhají jen v určité zákonem stanovené výši.

Pohledávky autorské odměny (je-li povinný autor) a nároky z licenčních smluv podléhají výkonu rozhodnutí také v zákonem omezené výši.

3.3.3 Prodej movitých věcí

Při výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí neboli mobiliární exekucí postupují výkonné správní orgány přiměřeně podle občanského soudního řádu. Výkonem rozhodnutí mohou být postiženy věci ve společném jmění manželů.

Z věcí, které jsou ve vlastnictví povinného, se nemůže týkat výkon rozhodnutí těch, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly.

Takto jsou vyloučeny zejména:

- běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti,
- snubní prsten a jiné předměty podobné povahy,

- zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě,
- hotové peníze do částky 1000 Kč.

Je-li povinný podnikatelem, nemůže se výkon rozhodnutí týkat těch věcí z jeho vlastnictví, které nezbytně nutně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti; to neplatí, vázne-li na těchto věcech zástavní právo a jde-li o vymožení pohledávky oprávněného, která je tímto zástavním právem zajištěna.

Výkon rozhodnutí může být nařízen podle návrhu oprávněného (tedy správního úřadu, ke kterému má povinný dluh) s výslovným určením věcí, které mají být prodány, nebo bez tohoto určení.

Rozhodnutí o nařízení výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí se doručí povinnému až při provádění výkonu. Není-li při provádění výkonu povinný přítomen, doručí se mu usnesení spolu s vyrozuměním o tom, že byl proveden soupis a které věci byly sepsány.

Vyžaduje-li to účel výkonu rozhodnutí, je ten, kdo provádí výkon, oprávněn učinit osobní prohlídku povinného a prohlídku bytu (sídla, místa podnikání) a jiných místností povinného, jakož i jeho skříní nebo jiných schránek v nich umístěných, kde má povinný svůj majetek; za tím účelem je oprávněn zjednat si do bytu nebo do jiné místnosti povinného přístup, popřípadě uzavřené skříně nebo jiné schránky otevřít.

Orgán provádějící exekuci v bytě (sídle, místu podnikání) povinného nebo na jiném místě, kde má povinný své věci umístěny, sepíše věci, které by mohly být prodány, a to v takovém rozsahu, aby výtěžek prodeje sepsaných věcí postačil k uspokojení vymáhané pohledávky oprávněného spolu s náklady výkonu rozhodnutí. Sepsány budou především věci, které povinný může nejspíše postrádat a které se nejsnáze prodají; věci, které se rychle kazí, budou sepsány, jen není-li tu dostatek jiných věcí a lze-li zajistit jejich rychlý prodej. Sepsány nemohou být movité věci, které tvoří příslušenství nemovitosti. Orgán sepíše i věci povinného, které má u sebe někdo jiný, avšak jen tehdy, jestliže mu takové věci budou současně odevzdány. Byl-li

výkon rozhodnutí nařízen stran určitých movitých věcí povinného, sepíše se jen věci uvedené v usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Oprávněný má právo být přítomen soupisu věcí. Do soupisu se neuvedou věci, o nichž oprávněný výslovně prohlásí, že nemají být sepsány.

Soupis se doplní o další věci, jestliže výtěžek prodeje sepsaných věcí nestačí k uspokojení pohledávky oprávněného anebo jestliže je nařízen další výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí povinného.

Správní orgán zajistí, aby zvláště významná výtvarná díla a památky, rukopisy zvláště významných literárních děl, osobní památky a korespondence zvláště významných spisovatelů a kulturních činitelů, jakož i jiné upomínkové předměty muzeální povahy po těchto osobách, či předměty větší kulturní historické hodnoty a jejich soubory byly nabídnuty ke koupi za hotové institucím, jejichž posláním je péče o takovéto památky, a to nejméně za odhadní cenu.

Sepsané věci se prodají v dražbě. Dražbu lze vykonat v místě, kde sepsané věci jsou, nebo u soudu anebo na jiném vhodném místě. Oprávněný zajistí, aby sepsané věci byly dopraveny do místa, kde se koná dražba. Jestliže nebyly zajištěny, je povinný povinen sepsané věci vydat k dražbě; neučiní-li tak dobrovolně, budou mu odebrány.

Nejnižší podání činí jednu třetinu odhadní nebo úředně stanovené ceny. Dražitelé jsou vázáni svými podáními, pokud nebylo učiněno podání vyšší. Výše ceny vydražené věci není omezena ustanoveními cenových předpisů. Oprávněný udělí příklep dražiteli, který učiní nejvyšší podání. Učiní-li několik dražitelů stejné podání a nebylo-li učiněno vyšší přípustné podání, rozhodne, nedohodnou-li se tito dražitelé jinak, oprávněný losem, komu má příklep udělit. Vydražitel musí nejvyšší podání ihned zaplatit; neučiní-li tak, draží se věc znovu bez jeho účasti.

Dražba se skončí, jakmile dosažený výtěžek stačí k uspokojení všech oprávněných. Nenajde-li se kupec pro dražené věci, nařídí soud opětovnou dražbu. Věci, pro které se nenajde kupec ani při opětovné dražbě, může oprávněný převzít do

15 dnů po vyrozumění o bezvyslednosti dražby za jednu třetinu odhadní nebo úředně stanovené ceny. Prodej uskutečněný převzetím má tytéž účinky jako prodej v dražbě. Odmítne-li oprávněný tyto věci převzít, vyloučí je ze soupisu.

Byl-li výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí nařízen jen pro jednu pohledávku, soud po srážce nákladů prodeje vyplatí oprávněnému dosažený výtěžek. Byl-li výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí nařízen třeba postupně pro několik pohledávek, vyplatí oprávněný po srážce nákladů prodeje každému z oprávněných výtěžek z těch věcí, které byly sepsány ve prospěch jeho pohledávky. Převyšuje-li dosažený výtěžek pohledávku, pro kterou byl výkon rozhodnutí nařízen, vyplatí se zbytek výtěžku povinnému.

Byla-li v dražbě prodána movitá věc, která byla zastavena, zadržena nebo převedena k zajištění závazku povinného ve prospěch jeho věřitele, oprávněný vyplatí výtěžek z prodeje věci nejprve věřiteli, jehož pohledávka byla zajištěna zadržovacím právem.

Vkladní knížky, vkladní listy a jiné formy vkladů, akcie, směnky, šeky nebo jiné listinné cenné papíry anebo jiné listiny, jejichž předložení je třeba k uplatnění práva, sepíší se jako jiné věci, avšak odevzdají se vždy oprávněnému. Vkladní knížku nebo jí obdobnou jinou formu vkladu předloží oprávněný peněžnímu ústavu a vybere z ní částku, na kterou má povinný právo. Peněžní ústav provede výplatu vkladu, i když je tato výplata vázána. Jde-li o vkladní listy, akcie, směnky, šeky nebo jiné listinné cenné papíry anebo o jiné listiny, jejichž předložení je třeba k uplatnění práva, oprávněný podle povahy cenného papíru nebo listiny buď vyzve toho, kdo má plnit, aby odpovídající plnění odevzdal správnímu úřadu, nebo se postará o zpeněžení. Postupuje se přitom přiměřeně podle ustanovení o výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky, přičemž úkony potřebné k uplatnění práva, které přísluší podle zvláštních předpisů povinnému jako osobě oprávněné z cenných papírů nebo jiných listin, provádí místo povinného vykonavatel.

Cenné papíry se sepíší, jakmile se oprávněný dozví, že pro povinného jsou takové cenné papíry evidovány u osoby oprávněné k vedení evidence investičních

nástrojů. V případě potřeby nebo pochybností si vyžádá zprávu od osoby oprávněné k vedení evidence investičních nástrojů. Po sepsání oprávněný sdělí osobě oprávněné k vedení evidence investičních nástrojů, jaké zaknihované nebo imobilizované cenné papíry povinného byly sepsány, kdy k sepsání došlo a že povinný s nimi nesmí počínaje tímto dnem nakládat. Osoba oprávněná k vedení evidence investičních nástrojů obsah sdělení zapíše do své evidence vedené podle zvláštního zákona. Sepsané zaknihované a imobilizované cenné papíry oprávněný zpeněží v souladu se zvláštními předpisy. Potřebné úkony provede vykonavatel; má přitom všechna práva, která jinak přísluší povinnému jako majiteli účtu u osoby oprávněné k vedení evidence investičních nástrojů nebo jako osobě oprávněné z těchto cenných papírů.

3.3.4 Prodej nemovitostí

Ustanovení zvláštních zákonů umožňují správním orgánům ukládat finanční sankce v desetitisícových a statisícových částkách. Není proto vyloučeno, že jejich realizace bude nutná pomocí exekučního příkazu na prodej nemovitostí.

Nemovitostí je třeba rozumět i součásti věcí a příslušenství, které musí být v návrhu přesně označeno. Nemovitostí je i byt ve vlastnictví povinného. Exekuci na nemovité věci zajišťuje především soud, ale může být provedena i správním orgánem.

Výkon rozhodnutí prodejem nemovitostí může být nařízen, jen když oprávněný označí nemovitost, jejíž prodej navrhuje, a jestliže listinami vydanými nebo ověřenými státními orgány, popřípadě též veřejnými listinami notáře doloží, že nemovitost je ve vlastnictví povinného. Nemovitostmi se při výkonu rozhodnutí jejich prodejem rozumí nemovité věci a byty nebo nebytové prostory ve vlastnictví podle zvláštního zákona. O tom, že byl podán návrh na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem nemovitostí, soud vyrozumí příslušný katastrální úřad.

Návrh dalšího oprávněného na nařízení výkonu rozhodnutí prodejem téže nemovitosti podaný u příslušného správního orgánu dříve, než pravomocně rozhodl o nařízení výkonu rozhodnutí, se považuje za přistoupení k řízení, a to ode dne podání návrhu. Návrh dalšího oprávněného, který byl podán u nepřislušného správního

orgánu, tento postoupí bez rozhodnutí tomu příslušnému; v takovém případě se návrh považuje za přistoupení k řízení ode dne, kdy návrh došel příslušnému orgánu. Další oprávněný musí přijmout stav řízení, v němž je při jeho přistoupení. Oprávněný může vzít zpět svůj návrh až do právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí. Správní orgán však řízení zastaví jen tehdy, souhlasí-li s tím všichni oprávnění, kteří přistoupili do řízení.

V usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí správní orgán povinnému zakáže, aby po doručení usnesení nemovitost převedl na někoho jiného nebo ji zatížil a uloží, aby oprávněnému do 15 dnů od doručení usnesení oznámil, zda a kdo má k nemovitosti předkupní právo, s poučením, že při neoznámení povinný odpovídá za škodu tím způsobenou. Usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí doručí správní orgán těm, kdo přistoupili do řízení jako další oprávnění, povinnému, manželu povinného a příslušnému katastrálnímu úřadu.

Po právní moci správní orgán doručí usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí osobám, o nichž je mu známo, že mají k nemovitosti předkupní právo, věcné právo nebo nájemní právo, finančnímu úřadu a obecnímu úřadu, v jejichž obvodu je nemovitost a v jejichž obvodu má povinný své bydliště (sídlo, místo podnikání), a vyvěsí je na úřední desce. O tom, že usnesení nabylo právní moci, vyrozumí správní orgán příslušný katastrální úřad.

Po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí správní orgán ustanoví znalce, kterému uloží, aby ocenil nemovitost a její příslušenství a aby ocenil jednotlivá práva a závady s nemovitostí spojené. Nestanoví-li zákon jinak, postupuje se při oceňování podle zvláštního předpisu²⁷. Je-li to potřebné, provede oprávněný ohledání nemovitosti a jejího příslušenství. O době a místě ohledání správní orgán uvědomí ty, kdo přistoupili do řízení jako další oprávnění, povinného, znalce a osoby, o nichž je známo, že pro ně vážnou na nemovitosti práva nebo závady. Povinný, popřípadě i další osoby, jsou povinny umožnit prohlídku nemovitosti a jejího příslušenství, potřebnou k provedení ocenění a zjištění stavu práv a závad s nemovitostí spojených.

²⁷ zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku

Podle výsledků ocenění a ohledání určí správní orgán cenu nemovitosti a jejího příslušenství, cenu jednotlivých práv a závad s nemovitostí spojených, závady, které prodejem v dražbě nezaniknou a výslednou cenu. Závadami jsou věcná břemena, o nichž to stanoví zvláštní předpisy, nájem bytů a další věcná břemena a nájemní práva, u nichž zájem společnosti vyžaduje, aby nemovitost zatěžovala i nadále.

Po právní moci usnesení o ceně správní orgán nařídí dražební jednání (tzv. dražební vyhlášku). Dražební vyhlášku správní orgán doručí těm, kdo do řízení přistoupili jako další oprávnění, povinnému, manželu povinného, osobám, o nichž je mu známo, že mají k nemovitosti předkupní právo, věcné právo nebo nájemní právo, a osobám, které již přihlásily své vymahatelné pohledávky nebo pohledávky zajištěné zástavním právem za povinným a příslušnými listinami je prokázaly, dále finančnímu úřadu a obecnímu úřadu, v jejichž obvodu je nemovitost a v jejichž obvodu má povinný své bydliště (sídlo, místo podnikání), těm, kdo vybírají pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění, příslušnému katastrálnímu úřadu, a nakonec i obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu je nemovitost.

Nejnižší podání správní orgán stanoví ve výši dvou třetin výsledné ceny. Výši jistoty stanoví podle okolností případu, nejvýše však v částce nepřevyšující tři čtvrtiny nejnižšího podání. Jistotu lze zaplatit buď v hotovosti do pokladny nebo platbou na účet správního orgánu; k platbě na účet lze přihlídnout jen tehdy, bylo-li před zahájením dražebního jednání zjištěno, že na účet také došla.

Příklep lze udělit tomu, kdo učinil nejvyšší podání a u něhož jsou splněny další podmínky stanovené zákonem. Učinilo-li více dražitelů stejné nejvyšší podání, udělí správní orgán příklep nejprve tomu, komu svědčí předkupní právo, a poté, nedohodnou-li se jinak dražitelé, kteří učinili stejné nejvyšší podání, dražiteli, který byl určen losem. Před udělením příklepu se správní orgán dotáže osob přítomných při dražbě, zda mají námitky proti příklepu; námitky, které podali

oprávněný, ten, kdo do řízení přistoupil jako další oprávněný, povinný a dražitel, se uvedou do protokolu.

Usnesení o příklepu správní orgán doručí tomu, kdo do řízení přistoupil jako oprávněný, povinnému, vydražiteli a dražitelům, kteří proti udělení příklepu vznesli námitky.

Nebylo-li při dražbě učiněno ani nejnižší podání, správní orgán dražební jednání skončí. Další dražební jednání nařídí na návrh toho, kdo do řízení přistoupil jako oprávněný, který lze podat nejdříve po uplynutí tří měsíců od bezúspěšné dražby; nebyl-li návrh podán do jednoho roku, správní orgán výkon rozhodnutí rozhodnutím zastaví. Nezaplatil-li vydražitel nejvyšší podání ani v dodatečné lhůtě, kterou mu správní orgán určil a která nesmí být delší než jeden měsíc, usnesení o příklepu se marným uplynutím dodatečné lhůty zrušuje a oprávněný nařídí další dražební jednání.

3.4 Exekuční náklady

Poté co se provede některým z výše uvedených způsobů samotná exekuce v režimu občanského soudního řádu (pokud jí neprovádí soudní exekutor podle exekučního řádu), musíme se pro vypořádání exekučních nákladů opět vrátit do režimu zákona o správě daní a poplatků, kde jsou exekuční náklady upraveny v § 73 a).

Exekuční náklady hradí povinný, pokud exekuce nebyla provedena neoprávněně. Náhrada exekučních nákladů záleží jednak v náhradě nákladů za výkon zabavení a za výkon prodeje, jednak v náhradě hotových výdajů správního orgánu. Hotové výdaje exekučních nákladů zálohuje ze svého rozpočtu správní orgán a úhrada jejich náhrady povinným se převede do jeho rozpočtu.

Náhrada nákladů za výkon zabavení činí 2 % vymáhané částky, nejméně však 200 Kč. Bylo-li pro týž dluh vykonáno zabavení několika samostatnými úkony, nebo bylo-li zabavení opakováno, náhrada nákladů za výkon zabavení téhož nedoplatku se počítá jenom jednou.

Náhrada nákladů za výkon prodeje činí 2 % vymáhané částky, nejméně však 200 Kč.

Náhrada exekučních nákladů podle odstavců se počítá z částky zaokrouhlené na celé stokoruny dolů.

Povinný je povinen k úhradě exekučních nákladů u výkonu zabavení vždy, jakmile k výkonu exekuce pověřený pracovník správního orgánu (nebo soudní exekutor) oznámil povinnému nebo jeho zástupci příčinu svého příchodu a sepsal úvodní větu soupisu věcí nebo jakmile byl odeslán exekuční příkaz.

U exekučních nákladů za výkon prodeje je povinný dlužník povinen k jejich úhradě vždy, jakmile došlo k zahájení dražby a byla sepsána úvodní věta dražebního protokolu.

Náhradu hotových výdajů hradí povinný, i když k výkonu prodeje nedošlo. Náhradu hotových výdajů hradí povinný ve skutečné výši do třiceti dnů ode dne, kdy mu jejich výše byla písemně sdělena. Proti tomuto rozhodnutí lze podat námitku. Správní orgán, kterému svědčí náhrada hotových výdajů, je oprávněn zadržet si z výtěžku exekuce částku v jejich očekávané výši, kterou zúčtuje při rozhodnutí o jejich skutečné výši.

Týká-li se výkon zabavení nebo výkon prodeje více dlužníků nebo je uskutečňován společně a hotové výdaje se těchto případů týkají, rozvrhuje se jejich výše podle poměru jednotlivých vymáhaných dlužných částek.

Náhrada exekučních nákladů podle odstavců se vymáhá zároveň s dlužnou částkou, pro kterou se exekuce provádí.

Náhrada nákladů řízení se předepisuje na osobní účet povinného. Pokud správní orgán zálohoval exekuční náklady ze svých rozpočtových prostředků, je oprávněn si tyto exekuční náklady uspokojit přímo z osobního účtu povinného.

3.5 Odklad exekuce a posečkání platby

Exekuční orgán může na žádost dlužníka nebo i bez žádosti odložit výkon exekuce. Děje se tak v souvislosti se žádostí o posečkání s placením pokuty, pokud to její zaplacení bylo spojeno s vážnou újmou pro dlužníka a nebo není-li z jiných důvodů možné vybrat celou pokutu najednou. Dlužník může také žádat o zaplacení pokuty ve splátkách. Exekuční orgán odloží výkon rozhodnutí (bez žádosti dlužníka), pokud se šetří skutečnosti rozhodné pro částečné nebo úplné zrušení výkonu rozhodnutí.

Zahájení řízení o žádosti je podmíněno zaplacením správního poplatku²⁸ ve výši 400,- Kč. Záporné vyřízení žádosti o odklad výkonu rozhodnutí s posečkáním platby není důvodem pro vrácení správního poplatku.

Povolení, kterým se povoluje odklad platby pokuty, vždy stanoví podmínky. Patří mezi ně doba posečkání, určení konečného termínu platby a upozornění ve výši 140 % diskontní sazby České národní banky platné první den kalendářního čtvrtletí. Úrok se nepředepíše, činí-li méně než 50,- Kč.

Na posečkání platby a na odklad výkonu rozhodnutí není právní nárok.

Výjimkou je případ přezkoumání rozhodnutí o přestupku soudem v rámci správního soudnictví. Podle právní úpravy obsažené v zákoně č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, přezkoumávají v posledním stupni soudy. O žalobě ve věci přestupků rozhoduje specializovaný samosoudce.

Ve smyslu ustanovení § 65 soudního řádu správního se může ten, komu byl uložen trest za správní delikt, domáhat žalobou upuštění od tohoto trestu nebo jeho snížení. Předpokladem podání uvedené žaloby jsou ovšem zákonné podmínky, které zákon vyžaduje. K žalobě je žalobce povinen připojit i stejnopis pravomocného

²⁸ podle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

rozhodnutí správního orgánu a listinné důkazy. Součástí podané žaloby je i poplatek ve výši 2000,- Kč. Žaloba může být podána až po vyčerpání řádných opravných prostředků a to ve lhůtě 2 měsíců od doručení rozhodnutí²⁹.

Je-li žaloba důvodná, soud zruší napadené rozhodnutí pro nezákonnost nebo pro vady řízení. Pro nezákonnost zruší soud napadené rozhodnutí i tehdy, zjistí-li, že správní orgán překročil zákonem stanovené meze správního uvážení nebo jej zneužil. Rozhoduje-li soud o žalobě proti rozhodnutí, jímž správní orgán uložil trest za správní delikt, může soud, nejsou-li důvody pro zrušení rozhodnutí, ale trest byl uložen ve zjevně nepřiměřené výši, upustit od něj nebo jej snížit v mezích zákonem dovolených, lze-li takové rozhodnutí učinit na základě skutkového stavu, z něhož vyšel správní orgán, a který soud případně vlastním dokazováním v nikoli zásadních směrech doplnil a navrhl-li takový postup žalobce v žalobě.

²⁹ ČERNÝ, J. a kol. *Přestupkové řízení, příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*, Praha, 2006, s. 220-221

ZÁVĚR

Ve své bakalářské práci jsem se potýkala s výkonem rozhodnutí ukládajících peněžité plnění ve správním řízení. K celé práci jsem přistoupila tak, že jsem téma rozdělila na hledisko teoretické a dále hledisko legislativní.

K celému tématu existuje uspokojivé množství odborné literatury, což je zapříčiněno tím, že správní exekuce na peněžítá plnění je upravena ve třech rozdílných procesních právních předpisech, které na sebe vzájemně odkazují. Ve většině rozsahu své práce jsem pracovala se zněním právních předpisů a případně i jejich odbornými komentáři. K tématu také existuje množství odborných časopiseckých článků.

Omezený rozsah mé práce mi nedovolil realizovat veškeré zamýšlené oblasti, do kterých jsem se hodlala v souvislosti s exekucí na peněžítá plnění pustit. Jistě by stála za úvahu komparace exekuce prováděné samotným správním exekučním orgánem a alternativně pak soudním exekutorem, dále porovnání současné a bývalé právní úpravy, či srovnání české právní úpravy s úpravou zahraniční, zejména pak slovenskou. Zde se otevírají mnohé možnosti k dalšímu rozvinutí bakalářské práce do podoby práce magisterské.

Exekuce správních orgánů budou vždy předmětem soustředěné pozornosti odborné i laické veřejnosti, neboť v rámci veřejné správy se jedná o záležitost nanejvýše důležitou a pozoruhodnou. Výkon rozhodnutí správních orgánů musíme zkoumat nejen z důvodů teoretických, ale především z důvodů ryze praktických, které umožní jejich další zefektivnění do budoucna či dokonce nahrazení tohoto institutu zcela jiným, efektivnějším.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

1. CINKAJZL, V. Vymáhání daňových nedoplatků. *DHK*, ročník 1999, č. 4
2. ČERNÝ, J. a kol. *Přestupkové řízení, příručka pro praxi přestupkových orgánů obcí, krajských úřadů a dalších správních orgánů*, 9. vyd. Praha: Linde, 2006. 681 s. ISBN 80-7201-457-9.
3. GABRIŠOVÁ, V. Rozhodování policie o vykázání ze společného obydlí a správní řád. *Správní právo*, ročník 2006, č. 8
4. GROSSOVÁ, M. Exekuce. *Právo a podnikání*, ročník 1995, č. 2
5. KINDL, M. Exekuce daňová nebo správní. *Právní rádce*, ročník 1996, č. 1
6. KINDL, M. *Zákon o správě daní a poplatků, komentář*, 3. vyd. Praha: C.H.Beck, 2002. 68 s. ISBN 80-7179-651-4
7. MADAR, Z. a kol. *Slovník českého práva*, 2. vyd. Praha: Linde, 1999. 716 s. ISBN 80-85647-62-1
8. ONDRUŠ, R. *Správní řád, Nový zákon s důvodovou zprávou a poznámkami*, 1. vyd. Praha: Linde, 2005. 515 s. ISBN 80-7201-523-0
9. SMOLARČUKOVÁ, K. K článku „Exekuce daňová či správní?“, *Právní rádce*, ročník 1996, č. 6
10. VEBEROVÁ, H., PECHOVÁ, E. *Nový správní řád*, 1. vyd. Praha: ASPI, 2005. Kapitola Několik poznámek k novému správnímu řádu
11. VEDRAL, J. Nový správní řád a územní samospráva, *Správní právo*, ročník 2005, č. 1
12. VEDRAL, J. Přestupkové řízení a nový správní řád, *Správní právo*, ročník 2006, č. 3
13. VEDRAL, J. *Správní řád, komentář*, 1. vyd. Praha: Polygon, 2006. 796 s. ISBN 80-7179-864-9

Právní předpisy

1. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
2. zákon č. 463/1991 Sb., o životním minimu
3. zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
4. zákon č. 21/1992 Sb., o bankách

5. zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků
6. zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku
7. nařízení vlády č. 63/1998 Sb., o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení, (nařízení o nezabavitelných částkách)
8. zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
9. zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů
10. vyhláška č. 62/2004 Sb., kterou se stanoví způsob provádění platebního styku mezi bankami, zúčtování na účtech u bank a technické postupy bank při opravném zúčtování
11. zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky
12. zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích
13. zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů
14. zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Judikatura

1. nález sp. zn. I. ÚS 313/1999

SEZNAM ZKRATEK

Zkratka	Význam zkratky
č.	číslo
ČR	Česká republika
DHK	Daňová a hospodářská kartotéka
kol.	kolektiv
OSŘ	občanský soudní řád
odst.	odstavec
písm.	písmeno
resp.	respektive
s.	strana
Sb.	sbírka zákonů
sp. zn.	spisová značka
ÚS	Ústavní soud

ABSTRAKT

NEZDAROVÁ, A. *Správní exekuce na peněžitá plnění : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. 42 s. Vedoucí bakalářské práce JUDr. Ondřej Šoka

Klíčová slova: výkon rozhodnutí, správní exekuce, správní řád, zákon o správě daní a poplatků, správní řízení, správní orgán, peněžitá plnění, srážky ze mzdy, příkazání pohledávky, prodej movitých věcí, prodej nemovitostí, exekuční náklady, odklad exekuce

Tato bakalářská práce pojednává o výkonu rozhodnutí ve správním řízení se zvláštním zaměřením na exekuci na peněžitá plnění. Exekucí se obecně rozumí řízení, v jehož rámci dojde k vynucenému zpeněžení majetku povinného subjektu (dlužníka) ve prospěch oprávněného (věřitele) na základě pravomocného rozhodnutí. Ve správním řízení je pak pravidelně oprávněným subjektem správní úřad, který vydal určitý akt aplikace práva, jehož předmětem bylo zpravidla peněžitá plnění. Správní úřad může provést exekuci svými vlastními orgány, anebo se může obrátit na soudního exekutora. V rámci peněžitého plnění jsou dány správnímu orgánu určité nástroje, s jejichž pomocí může exekuci provést; jsou jimi srážky ze mzdy (provede zaměstnavatel povinného), příkazání pohledávky (provede banka – správce účtu povinného), prodej movitých či nemovitých věcí (v rámci dražby).

ABSTRACT

NEZDAROVÁ, A. *The administrative execution of the pecuniary entitlement* : Bachelor thesis. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2009, 42 p. Supervisor: JUDr. Ondřej Šoka

Key words: execution, administrative execution, Administrative Regulations, Law on Tax Administration, administrative conduct, administration, pecuniary entitlement, payroll giving, commandment claims, the sale of movable assets, the sale of real estate, enforcement costs, deferment of execution

This bachelor thesis deals with the enforcement of decisions in administrative proceedings with a special focus on execution to pecuniary entitlement. Execution is generally defined as procedure which is a forced liquidation of assets statutory body (the debtor) in favor of the creditor (lender) on the basis of a final decision. In the administrative proceeding is regularly qualified entity administration, which gave some measure of justice, whose subject are generally cash transactions. Administrative authority may carry out enforce their own bodies, or may apply to a court bailiff. In the context of the financial performance of the administrative department are given certain tools with which the execution may be carried out, they are payroll giving (the employer shall implement compulsory) commandments claims (made by bank – administrator of account), the sale of movable or immovable property (in the auction).